

Pozdní středověk se vyznačuje zvýšenou aktivitou ve dvou oblastech, které však dosáhly svého největšího rozkvětu v jiných epochách. Jedná se o objevitelské cesty a také křížové výpravy. Cestovatelé pozdního středověku stojí poněkud ve stínu pozdějších velkých zámořských objevů. A přesto, jak daleko by dopluli světoznámí objevitelé jako Vasco de Gama nebo Kryštof Kolumbus, nebýt jejich méně známých předchůdců? Cesty k novým světům těchto velikánů sice ohlašují novou dobu, ale svým myšlením a vnímáním světa stojí ještě pevně ve středověku a příliš se neliší od misionářů 13. a 14. století nebo kupců a poutníků století následujícího.

Přesně naopak je tomu s křížovými výpravami. Po svém vrcholu ve 12. a 13. století ve Svaté zemi dožívá tento způsob války v následujících letech s podivuhodnou setrvačností, avšak častěji spíše v hlavách propagandistů než na konkrétních bojištích. Přesto pozdní kruciáty znovu naleznou reálný smysl zejména pod vlivem tureckého nebezpečí. Křesťanská Evropa nadto zkouší uplatnit osvědčený model křížové výpravy také na svém kontinentu. Navzdory vítěznému zakončení španělské reconquisty a pacifikaci pobaltských pohanů nejsou výsledky pozdních kruciát nijak povzbudivé, a to jednak v boji proti kacířským Čechům, tak zejména v konfrontaci s osmanským nepřítelem na Balkáně, kde fatální porážky u Nikopole a Varny svědčí o povážlivých trhlinách v bývalé křesťanské jednotě. Snad také tyto důvody přispívají ke zmenšené pozornosti, které se pozdním křížovým výpravám dostává.

O tom, že tyto dva fenomény „podzimu středověku“ spolu úzce souvisí, je možné se přesvědčit na základě bohaté pramenné základny, kterou představují nejrůznější cestopisy, poutnické průvodce a zprávy z diplomatických misí, které v této době vznikaly. Jakýmsi svodem těchto žánrů je mezi jinými i dílo, které po sobě zanechal burgundský šlechtic Guillebert de Lannoy. Právě na jeho vzpomínky nazvané *Voyages et ambassades* (Cesty a poselstva) se soustřeďuje celá tato práce.